

**VILNIAUS MAIRONIO PROGIMNAZIJS
DARBUOTOJO, DIRBANČIO ŽOLIAPJOVE, SAUGOS IR SVEIKATOS
INSTRUKCIJA Nr. I-28**

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti žoliapjove gali asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį ir darbo vietoje instruktavimus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais, išmanantis žoliapjovės eksploatavimo instrukciją ir mokantis dirbti žoliapjove.
2. Darbuotojas privalo periodiškai tikrintis sveikatą kartą per dvejus metus.
3. Darbuotojas privalo:
 - 3.1. laikytis darbo tvarkos taisyklių;
 - 3.2. vykdyti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus;
 - 3.3. darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus;
 - 3.4. laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo;
 - 3.5. atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti žoliapjove pašaliniams asmenims;
 - 3.6. nedirbti su netvarkingomis darbo priemonėmis ir apie tai pranešti padalinio vadovui.
4. Darbuotojas privalo informuoti padalinio vadovą, darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą apie situaciją darbo vietoje, darbo patalpoje ar kitoje įmonės vietoje, kuri, jų įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
5. Imtis priemonių pagal galimybes bei turimas žinias pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, apie tai nedelsiant informuoti padalinio vadovą.
6. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti padalinio vadovui, įstaigos vadovui, darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.
7. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviešti greitąją medicinos pagalbą tel. 112.
8. Asmens higienos reikalavimai:
 - 8.1. plauti rankas su tam skirtomis priemonėmis;
 - 8.2. draudžiama kūną ar darbo drabužius valyti, skiedikliais ir kitomis tam tikslui neskirtomis medžiagomis;
 - 8.3. draudžiama žoliapjovės kurą siurbti vamzdeliu burna, norint perpilti kurą.
9. Dirbančiajam žoliapjove su vidaus degimo varikliu, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

10. Pavojingi veiksniai darbo aplinkoje, dėl kurių darbuotojas gali patirti ūmių sveikatos sutrikimų:
 - 10.1. elektros srovės poveikis. Užlipus ant nutraukto ar pažeisto elektros laido ar prisilietus prie jo, galima mirtina trauma. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas;
 - 10.2. judantys žolės pjovimo peiliai – dirbant be numatytų eksploatavimo instrukcijoje apsaugų, galimi galūnių sužalojimai;

- 10.3. nelygus pjaunamos pievelės reljefas (didelė įkalnė, nuokalnė) – galima paslysti, pargriūti;
- 10.4. žaibo iškrova perkūnijos metu – gali įvykti net mirtinos traumos;
- 10.5. netvarkingi darbo įrankiai ir priemonės (netvarkingai pritvirtinti pjovimo peiliai) – galimos traumos;
- 10.6. įrankių ašmenys – neatsargiai elgiantis, galimi plaštakų sužeidimai;
- 10.7. darbas nesinaudojant asmeninėmis apsaugos priemonėmis, dėl ko gali įvykti traumos;
- 10.8. neatsakingai atliekamas darbas – galimos traumos;
- 10.9. pakliuvus kietam kūnui į žoliapjovę, galimi mechaniniai žoliapjovės gedimai, dėl ko gali būti traumotas darbuotojas;
- 10.10. pašalinio asmens buvimas darbo vietoje. Sumažėjus dėmesiui, didėja profesinė rizika;
- 10.11. nesusikaupus, išsiblaškius dirbant žoliapjovę, galimi rimti susižalojimai.
11. Kenksmingi veiksniai darbo aplinkoje, kurių ilgalaikis poveikis gali būti pavojingas sveikatai:
- 11.1. benzino garai, žoliapjovės variklio išmetamos dujos – galimi apsinuodijimai;
- 11.2. triukšmas, vibracija – neigiamai veikia periferinę nervų sistemą;
- 11.3. nepalankios meteorologinės sąlygos, neatitinkančios reglamentuotų normų – neigiamai veikia organizmą;
- 11.4. dulkės, kylančios nuo pjaunamos žolės, gali alergiškai veikti organizmą – galimi uždegimai, alerginės ir profesinės ligos;
- 11.5. vabzdžiai, erkės ir kiti parazitai – gali sukelti susirgimus;
- 11.6. leidžiamų kėlimo normų nesilaikymas – galimi kūno dalių patempimai.
- Vienkartinio keliamo krovinio masė neturi viršyti:
- 11.6.1. krovinio kėlimas ir pernešimas kartu dirbant kitą darbą (iki 2-jų kartų per valandą) vyrams ne daugiau kaip 30 kg, moterims – 10 kg;
- 11.6.2. krovinio kėlimas ir pernešimas pastoviai per pamainą vyrams ne daugiau kaip 15 kg, moterims – 7 kg.
12. Privalomos saugos priemonės:
- 12.1. priklausomai nuo atliekamų darbų darbuotojui gali būti išduodamos asmeninės apsaugos priemonės – darbo drabužiai, apsauginiai akiniai, darbo pirštinės, esant reikalui – ausinės;
- 12.2. darbuotojas privalo prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones, laiku pranešti darbo vadovui apie jų nusidėvėjimą, netinkamumą naudoti, kad baigiasi jų naudojimo terminas.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

13. Apžiūrėti teritoriją, kurioje reikės pjauti žolę. Pašalinti iš jos, akmenis, lentgalius, vielos gabalus ir kitus darbui trukdančius daiktus arba juos pažymėti, kad neužkliudyti jų.
14. Prieš paleidžiant žoliapjovės variklį, patikrinti:
- 14.1. ar tvarkinga žolės pjovimo mašina, su kuria bus dirbama;
- 14.2. ar patikimai pritvirtintas variklis, pjovimo peiliai;
- 14.3. ar pjovimo peiliai neliečia kronšteino.
15. Pastebėjus trūkumus, juos pašalinti ir tik tada pradėti darbą.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

16. Draudžiama išpilti naftos produktus nenustatytoje vietoje į kanalizacijos šulinį, ant žemės).
17. Draudžiama, veikiant žolės pjovimo mašinos varikliui, nuimti ir uždėti pavarų diržus, grandines, versti ant šono žolės pjovimo mašiną.

18. Pilti į baką benzina tik išjungus variklį. Draudžiama naudoti atvirą ugnį, rūkyti.
19. Nelaikyti benzino plastmasinėse talpose.
20. Paleidžiant variklį, draudžiama apvynioti ranką starterio trosu. Paleidus variklį, starterio svirtelė turi būti pirminėje padėtyje.
21. Remontuoti pjovimo mašiną galima tik išjungus variklį.
22. Žolę pjauti stumiant žolės pjovimo mašiną į įkalnę. Draudžiama pjauti stumiant į nuokalnę.
23. Perstumiant žoliapjovę iš vienos darbo vietos į kitą, žolės pjovimo peilius reikia išjungti ir perstatyti į transportavimo padėtį.
24. Prieš įvažiuojant su žolės pjovimo mašina į teritoriją, kurioje yra bortelis, reikia padėti specialų paklotą.
25. Galąsti žolės pjovimo peilius metalo galandinimo staklėmis gali tik tas darbuotojas, kuris instruktutas tam darbui.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJ AIS

26. Žoliapjovę išjungti šiais avariniais atvejais:
 - 26.1. įstrigus pjovimo peiliui;
 - 26.2. užkliuvus už akmens, statybinės medžiagos atliekų ir pan.;
 - 26.3. perkūnijos metu;
 - 26.4. įvykus nelaimingam atsitikimui ar avarijai;
 - 26.5. kilus gaisrui.
27. Kilus gaisrui, iškviesti ugniagesius tel. 112, pradėti gaisrą gesinti turimomis priemonėmis ir nedelsiant informuoti darbo vadovą apie gaisrą.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

28. Išjungti žoliapjovės variklį.
 29. Užsukti benzino padavimo kranelį.
 30. Nuvalyti žolės pjovimo mašiną nuo susikaupusių nešvarumų, žolės ir leisti pjovimo įrankiui nudžiūti, kad nerūdytų.
 31. Sutepti mašinos judamas dalis.
 32. Pašalinti darbo metu pastebėtus trūkumus, pranešti apie tai darbo vadovui.
-